

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1614206257
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Hanusová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1614206257.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alexandry Hanusovej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Patricie Skotnickej v spore žalobkyne: F. X., A.. XX.X.XXXX, E. XXX/XX, P., zastúpená advokátkou U.. P. Q., N. XXXX/XXB, P., proti žalovanému: H. A., A.. X.X.XXXX, F. XX/XX, P., zastúpený advokátkou U.. S. Č., D..P., T. XX/XX, W., o vrátenie daru, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 4C/18/2014-193 zo dňa 4.10.2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému priznáva proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu doručenú súdu 3.6.2014, ktorou sa žalobkyňa domáhala vrátenia daru, a to nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území P., obec P., okres P., zapísaných na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností č. XXXX ako rodinný dom súpisné číslo XXX s príslušenstvom, pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 238 m², pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 137 m², pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 22 m², pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 31 m², pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 79 m², pozemok parcela reg. C parc. č. XXXX/X záhrady o výmere 989 m² a pozemok parcela reg. E parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 78 m² a žalovanému priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že 27.2.2009 uzatvorila so žalovaným darovaciu zmluvu, ktorou na neho previedla predmetné nehnuteľnosti. V darovacej zmluve bolo zriadené vecné bremeno v prospech nej a jej dcéry spočívajúce v práve doživotne bezplatne užívať predmetné nehnuteľnosti a obdarovaný prevzal záväzok spočívajúceho v postarať sa o ňu, najmä v prípade potreby zabezpečovať jej celodennú stravu, pranie a upratovanie a v prípade zhoršenia zdravotného stavu zvýšenú starostlivosť, vrátane liekov a zdravotných potrieb. V roku 2011 sa jej rapídne zhoršil zdravotný stav žalobkyne, žalovaný sa o ňu nestaral a preto sa k nej nasťahovala dcéra a poskytovala jej starostlivosť. Od januára 2012 žalovaný podstatne obmedzil návštevy a zastavil sa u nej len na narodeniny a meniny. V tom čase už celú starostlivosť o ňu zabezpečovala dcéra, ktorá sama mala vážne zdravotné problémy. Od októbra 2013 žalovaný pracoval v Nemecku, odvtedy povinnosti a záväzky voči nej plnil len minimálne. Žalovaný sa nestará o nehnuteľnosti, a neprispel na úpravu kúpeľne. Správaním žalovaného žalobkyňa trpí fyzicky aj duševne. Z týchto dôvodov jednostranným právnym úkonom doručeným žalovanému 22.3.2014 požiadala o vrátenie daru.

3. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie listinami (darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena z 27.2.2009, výzvou na vrátenie daru z 27.1.2014 s doručenkou, listom vlastníctva katastra nehnuteľností č. XXXX katastrálneho územia P., vyjadrením k výzve na vrátenie daru z 31.3.2014, zmluvou o bežnom bankovom účte z 21.11.2013, potvrdeniami lekárov o zdravotnom stave žalobkyne z 29.11.2016 a 30.11.2016 a o sprevádzaní žalobkyne na vyšetrenia, e-mailovou komunikáciou a technickou správou z 25.6.2014), výsluchom strán sporu a svedkov G.. P. F., X. A., Y. A., U. F., B. H., Š. W. Y. M. W., na základe ktorých zistil najmä to, že žalobkyňa darovacou zmluvou z 27.2.2009 previedla na žalovaného vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, ktorých vrátenia sa domáha v tomto konaní. Súčasne s darovaním bolo na základe zmluvy o zriadení vecného bremena zriadené vecné bremeno v prospech žalobkyne a jej dcéry spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania predmetných nehnuteľností. Žalobkyňa a žalovaný uzavreli aj tzv. zaopatrovaciu zmluvu, v ktorej prevzal žalovaný záväzok postarať sa o daryňu do jej smrti, v prípade potreby zabezpečiť jej celodennú stravu, pranie a upratovanie a v prípade zhoršenia zdravotného stavu zvýšenú starostlivosť, vrátane zabezpečenia liekov a zdravotných potrieb. Z výzvy na vrátenie daru z 27.1.2017, doručenky a z vyjadrenia žalovaného k výzve z 31.3.2014 mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa vyzvala žalovaného na vrátenie daru a ako dôvod uviedla hrubé porušovanie dobrých mravov voči nej a jej dcére najmä tým, že im neposkytuje potrebnú pomoc v starobe a chorobe, keďže obidve majú vážne zdravotné problémy. Vo výzve žalobkyňa uviedla, že potrebuje pravidelne navštevovať lekárov špecialistov a žalovaný jej takúto pomoc poskytol za obdobie 3 rokov minimálne, možno 3 až 4 krát, neposkytol jej pomoc v čase hospitalizácie ani počas následnej domácej liečby. Výzva bola žalovanému doručená 22.3.2014. Žalovaný na výzvu reagoval nesúhlasom, nárok žalobkyne na vrátenie daru neuznal, mal za to, že vo výzve sú uvedené zavádzajúce a účelové tvrdenia a vyjadril sa tak, že žalobkyňu poskytoval od uzavretia darovacej zmluvy nepretržitú osobnú starostlivosť a staral sa aj o domácnosť.

4. Uvedené, ako aj ďalšie zistenia, súd prvej inštancie posúdil podľa ustanovení § 628 ods. 1 a ods. 2, § 630 a § 51 Občianskeho zákonníka a spor medzi stranami o tom, či si žalovaný plnil záväzok zo zaopatrovacej zmluvy a či sa v tej súvislosti dopustil voči žalobkyňu takého správania, ktoré by bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi, rozhodol na základe vykonaného dokazovania, z ktorého nevyplývalo (a ani to žalobkyňa netvrdila), že by sa žalovaný dopustil určitého jednorazového konania, ktoré by dosahovalo intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov. Dospel k záveru, že žalobkyňa neuniesla v spore dôkazné bremeno a nepreukázala, že žalovaný sa dopustil konania, ktoré by umožňovalo domáhať sa vrátenia daru voči žalovanému. Preto jednostranný právny úkon doručený žalovanému nemohol mať za následok povinnosť žalovaného vrátiť dar, a teda žalovaný je naďalej vlastníkom predmetných nehnuteľností. Súd prvej inštancie skúmal, či došlo ku konaniu skutkovo vymedzenému vo výzve na vrátenie daru a ak áno, či ho možno hodnotiť ako správanie hrubo porušujúce dobré mravy. Záväzok žalovaného z tzv. zaopatrovacej doložky posúdil po právnej stránke ako záväzok zo zaopatrovacej zmluvy, ktorá je inomínatnou zmluvou v zmysle ustanovenia § 51 Občianskeho zákonníka, a to napriek tomu, že zmluvnými stranami bol tento záväzok označený za morálny záväzok. Uviedol, že zákon nevyučuje, aby na jednej listine bola spísaná zmluva o darovaní nehnuteľnosti a aj nepomenovaná zmluva, ktorou sa obdarovaný zaviazal doopatrovať prevodcu nehnuteľnosti. V danej veci záväzok žalovaného považoval za dostatočne určito a zrozumiteľne vymedzený, a teda platne dohodnutý. Súd preto skúmal, či žalovaný tento záväzok dodržal, resp. porušil a či prípadné porušenie tohto záväzku bolo takej intenzity, že to možno považovať za správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

5. Súd posudzoval či prípadne dlhodobejšie konanie, resp. opomenutie konania žalovaného v rozhodnom období bolo správaním voči žalobkyňu hrubo porušujúcim dobré mravy. Zo žiadneho výsluchu svedkov, dokonca ani z výsluchu svedkyne G.. P. F., dcéry žalobkyne, u ktorej nemožno poprieť zrejmy ekonomický záujem na výsledku sporu, nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že k správaniu hrubo porušujúcemu dobré mravy zo strany žalovaného v skúmanom období došlo. Svedkyňa G.. P. F., dcéra žalobkyne sama uviedla viacero skutočností, z ktorých vyplývalo, že žalovaný a jeho rodina sa o žalobkyňu starali (odvoz k lekárom, návšteva v nemocnici, zabezpečovanie nákupov, návštevy v domácnosti). Poukázala na to, že osobnú starostlivosť o žalobkyňu zabezpečovala ona s tým, že žalobkyňa a ona žiadali od žalovaného pomoc pri starostlivosti o dom a záhradu a žalobkyňa ho asi nežiadala o osobnú starostlivosť. Tiež potvrdila, že žalovaný v januári 2014 chcel zabezpečiť žalobkyňu opatrovateľku v čase neprítomnosti dcéry žalobkyne. Žalovaný tvrdil, že chcel zabezpečiť žalobkyňu opatrovateľskú službu a dovoz stravy z mestského centra sociálnych služieb, čo však dcéra žalobkyne odmietla. Žalobkyňa toto tvrdenie žalovaného nepoprela, preto ho súd prvej inštancie považoval za

nesporné. Uvedené zistenia súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že žalovaný bol nápomocný aj pri osobnej starostlivosti o žalobkyňu. Sama skutočnosť, že o žalobkyňu sa osobne starala dcéra žalobkyne neznamená, že sa žalovaný dopustil konania, ktoré je v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Poskytovanie starostlivosti dcérou, ako aj to, že ju sprevádzala na lekárskech vyšetreniach, považoval súd za prirodzené. Okrem toho záväzok žalovaného spočíval v poskytnutí pomoci žalobkyňi v prípade potreby. Ak žalobkyňa nežiadala o zabezpečenie osobnej starostlivosti, nemohol sa žalovaný dopustiť konania, ktoré by bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

6. Súd prvej inštancie považoval za potrebné zohľadniť aj vykonaným dokazovaním preukázané nevhodné správanie sa darkyne. Skutočnosť, že od výmeny zámkov a doručenia výzvy na vrátenie daru žalovaný neposkytoval žalobkyňi starostlivosť, nemožno pričítať na jeho ľarchu. Ak sa žalovaný po týchto udalostiach prestal starať o žalobkyňu, nešlo podľa súdu prvej inštancie o správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi, ktoré by bolo dôvodom na vrátenie daru. Dôvodom na vrátenie daru mohlo byť len konanie žalovaného, ktorého sa dopustil v období od uzavretia darovacej zmluvy do výmeny zámkov na dome žalobkyne. Skutočnosť, že k výmene zámkov na dome a bráne žalobkyne došlo, považoval súd za nespornú. Žalobkyňa túto skutočnosť nerozporovala a táto bola preukázaná aj výsluchom svedkov. Dcéra žalobkyne uviedla, že k výmene zámkov došlo z iniciatívy matky a že od doručenia výzvy na vrátenie daru žalovanému žalovaný k nim prestal chodiť. Pri posudzovaní vzťahu medzi sporovými stranami súd prvej inštancie hodnotil aj požiadavky na vykonávanie prác zadávaných žalovanému dcérou žalobkyne tak, že išlo o žiadosti presahujúce záväzok, ktorý vyplýval žalovanému zo zaopatrovacej zmluvy. Uvedené zoznamy prác zahŕňali požiadavky prevažne na starostlivosť o dom a záhradu a súd ich považoval aj v spojení so skutočnosťami uvádzanými svedkyňou M. W. za neprimerané až šikanózne. M. W. poukázala na skutočnosť, že dcéra žalobkyne aj ju sústavne žiadala o pomoc, čo nedalo sa to zvládať a obdobne to bolo aj voči žalovanému a jeho rodine. Uvedené požiadavky síce boli predkladané žalovanému dcérou žalobkyne a nie priamo žalobkyňou, avšak žalobkyňa sama tvrdila, že to, čo jej podľa zmluvy patrilo vyžadovala za ňu jej dcéra, ktorá hájila jej záujmy. Z dokazovania (výsluchu dcéry žalobkyne, manželky a matky žalovaného) vyplynulo, že žalobkyňa, resp. jej dcéra žiadali žalovaného najmä o údržbu domu a záhrady. Súd vyhodnotil ako nesporné, že dcéra žalobkyne pravidelne spisovala pre žalovaného zoznamy prác, ktoré má vykonať. Brat žalobkyne, ktorý bol v konaní vypočutý ako svedok sa nevedel konkrétnejšie vyjadriť k vzťahu žalobkyne a žalovaného, ani k žalovaným poskytovanej starostlivosti v období rokov 2009 až 2014, uviedol však, že v súčasnosti to tam vyzerá horšie a o záhradu sa nikto nestará. Svedok Š. W. potvrdil, že predtým ako začal s manželkou poskytovať žalobkyňi a jej dcére pomoc, staral sa o žalobkyňu žalovaný a jeho rodina, žalovaný sa tam so svojou rodinou často zdržiavali a bolo ich tam často vidieť. Rovnako svedkyňa M. W. potvrdila, že žalovaný a jeho rodina pravidelne pomáhali žalobkyňi.

7. Súd prvej inštancie ani z výsluchu žalobkyne nezistil skutočnosti, z ktorých by vyplývalo správanie žalovaného vykazujúce znaky hrubého rozporu s dobrými mravmi, dokonca ani konanie vykazujúce porušenie dobrých mravov, teda porušenie menšej intenzity. Žalobkyňa výslovne uviedla, že sa k nej žalovaný nikdy nesprával hrubo, zároveň potvrdila, že žalovaný vykonával práce uvádzané v predloženej evidencii. Uviedla, že žalovaný sa o ňu nestará od roku 2014. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný spolu so svojou rodinou poskytoval starostlivosť žalobkyňi až do konfliktu týkajúceho sa úpravy kúpeľne, dôsledkom ktorého bola výmena zámkov na bráne a dome 18.2.2014 a výzva na vrátenie daru predložená žalovanému osobne žalobkyňou deň pred výmenou zámkov a zaslaná písomná výzva, ktorú prevzal dňa 22.3.2014. Uzavretie zmluvy o bežnom bankovom účte dňa 21.11.2013 manželkou žalovaného s dispozičným právom dcéry žalobkyne krátko pred tým, než bol žalovaný vyzvaný na vrátenie daru, podľa súdu svedčí o tom, že žalovaný a jeho rodina participovali na starostlivosti o žalobkyňu. Aj z výpovede žalobkyne a jej dcéry vyplynulo, že starostlivosť zo strany žalovaného bola v skúmanom období poskytovaná, i keď nebola najmä dcérou žalobkyne vnímaná ako postačujúca. V tejto súvislosti poukázal na to, že ak by aj žalovaným a jeho rodinou poskytovaná starostlivosť nebola v takej kvalite a kvantite, ako by zodpovedalo subjektívnym predstavám žalobkyne a jej dcéry, samo osebe to neznamená, že došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov. Správanie sa obdarovaného je potrebné posudzovať objektívne a bez ohľadu na to, ako ho subjektívne vníma darca, prípade osoby jemu blízke. Podľa názoru súdu už samotná skutočnosť, potvrdená aj žalobkyňou a jej dcérou, že určitá starostlivosť o žalobkyňu poskytovaná bola, svedčí o tom, že nemohlo dôjsť k správaniu žalobcu napíňajúcejmu intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov.

8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

9. Proti rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, ktorým žiadala rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu. Namietala nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie a nesprávne právne posúdenie veci. Zopakovala, že vrátenia daru sa domáhala z dôvodu, že žalovaný sa voči nej a členom jej rodiny správal tak, že hrubo porušoval dobré mravy. Poukázala na to, že žalovaný prevzal osobný záväzok, na základe ktorého sa zaviazal o žalobkyňu do jej smrti postarať. Obranu žalovaného, že sa o ňu staral do februára 2014, kedy vymenila na dome zámky, podľa jej názoru súd prvej inštancie nedostatočne vyhodnotil v súvislosti s jej vekom a zdravotným stavom. Uviedla že sa postupne stala imobilnou a potrebovala vykonať také úpravy na dome, ktoré by jej zabezpečili vykonávanie základných hygienických potrieb. Poukázala na to, že medzi základné morálne povinnosti obdarovaného splnenie takejto požiadavky patrí a nepostačuje odôvodnenie, že sa nedohodol s jej dcérou, keď vedel, že jej potreby sa budú časom zvyšovať. Hodnota nadobúdanej nehnuteľnosti mala byť pre neho dostatočnou motiváciou, žalovaný ako vlastník nehnuteľnosti má povinnosť udržiavať nehnuteľnosť v užívateľskom a bezpečnom stave. Tým, že odmietol investovať do nehnuteľnosti sa stal život v dome pre ňu ako takmer 90 ročná osoba mimoriadne náročným. Za hrubé porušenie dobrých mravov označila nedostatočnú starostlivosť, vyvolávanie konfliktov, nedbanlivé správanie žalovaného, ktoré síce nemalo mimoriadnu intenzitu, ale bolo sústavné a nešlo len o prostú nevďačnosť. Ak sa žalovaný bránil tým, že jej požiadavky boli neprimerané, nič mu nebránilo poskytovať jej starostlivosť v miere, ktorú považoval za primeranú. Výmena zámku na bráne podľa nej nie je dôvodom pre upustenie od akýchkoľvek aktivít v jej prospech. Svojím správaním len dávala najavo nespokojnosť, čo však nemožno vyhodnotiť tak, že by mu ona bránila poskytovať jej potrebnú pomoc v starobe a chorobe.

10. Žalovaný žiadal rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny. K odvolaniu žalobkyne uviedol, že rozsudok považuje za zákonný, presvedčivý, náležité odôvodnený a vychádzajúci zo správne zisteného skutkového stavu z rozsiahleho dokazovania.

11. Žalovaný nesúhlasil s názorom žalobkyne, že za hrubé porušenie dobrých mravov je možné považovať nedostatočnú starostlivosť, vyvolávanie konfliktov a nedbanlivé správanie a nepovažoval za správny ani jej interpretáciu pojmu hrubé porušenie dobrých mravov, k čomu poukázal na rozsudok NS SR z 21.8.1997 sp. zn. 3 Cdo 191/96 (R 88/1998), podľa ktorého „Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity, alebo porušovanie sústavné, alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo iným osobám, nakoľko povinnosť vyplýva buď z právnych noriem (napr. § 18 a nasl., § 30 a nasl. Zákona o rodine) alebo zo zmluvného vzťahu (lex contractus), pričom tieto osoby patria k členom rodiny darcu.“. Zdôraznil, že na základe vykonaného dokazovania je zrejmé, že žiadne dobré mravy voči žalobkyňi alebo jej dcére neporušil, a už vôbec nie hrubým spôsobom. Samotná žalobkyňa v konaní uviedla, že dôvodom podania žaloby je, aby sa nehádala s jej dcérou a uviedla, že sa k nej nesprával hrubo. Dcéra žalobkyne ako svedok vypovedala konaní, že ani žalobkyňa ani ona nežiadali od žalovaného pomoc v starobe a chorobe, že žiadali o pomoc s prácami na dome a záhrade. Mal za to, že žalobkyňa v konaní neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že by sa konaním alebo opomenutím konania dopustil hrubého porušenia dobrých mravov, resp. nepreukázala, že by sa dopustil konania, ktoré by umožňovalo domáhať sa vrátenia daru.

12. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je nie dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil 26.11.2020 (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP).

13. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd pre jeho vecnú správnosť potvrdil pričom sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku a poukazuje na toto odôvodnenie (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP).

14. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností pre posúdenie dôvodnosti žalobného návrhu na vrátenie daru. Záver o neopodstatnenosti žaloby o vrátenie daru súd prvej inštancie riadne odôvodnil tým, že žalobkyňou vytykané správanie, prípadne opomenutie konania žalovaným, nemožno pokladať za hrubo porušujúce dobré mravy. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP dospel k správny

skutkovým záverom a na ich základe na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 628, § 629 a § 630 Občianskeho zákonníka, ktoré aj správne vyložil a dôvody, ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby aj náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP odôvodnil, pričom sa vysporiadal so skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán.

15. Odvolací súd pri preskúmaní nezistil že by sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s niektorým z vyjadrení žalobkyne a tak sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal len s podstatnými tvrdeniami žalobkyne uvedenými v odvolaní (§ 387 CSP).

16. Podľa ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

17. K zániku darovacieho vzťahu v zmysle citovaného ustanovenia dochádza na základe dvoch právnych skutočností, hrubým porušením dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a jednostranným právnym úkonom darcu adresovaným obdarovanému, ktorým sa darca domáha vrátenia daru.

18. Podľa súdnej praxe „hrubým porušením dobrých mravov sa rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie“ (R 88/1998), ako aj to, „že právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného. Za hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným nemožno považovať napríklad predaj darovanej veci cudzej osobe alebo nenavštevovanie darcu pri príležitosti sviatkov a jeho životných jubileí“ (R 31/1999). Objektívne posúdenie však vždy musí rešpektovať konkrétnu osobnosť dotknutej osoby (napr. vyhrážky a násilné správanie treba hodnotiť rozdielne, ak smerujú voči osamelej staršej chorej osobe ako rovnaké správanie adresované silnému zdravému mladému subjektu žijúcemu v podpore komunity, aj vzhľadom na vzájomné vzťahy, osobnosť, prostredie, životné osudy a pod.). O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovaním), pričom jeho vonkajším prejavom môžu byť fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezájum a pod. V súlade s ustanovením § 630 Občianskeho zákonníka možno za právne relevantné považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo. Pritom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu (R 61/1997). Pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 108/2007).

19. V prejednávanej veci podľa obsahu výzvy darkyne na vrátenie daru z 27.1.2017 bolo dôvodom na vrátenie daru to, že žalovaný sa nespráva tak ako by sa obdarovaný mal správať, keďže jej a jej dcére neposkytuje potrebnú pomoc v starobe a chorobe, pravidelný sprievod k lekárom špecialistom, potrebnú starostlivosť v čase hospitalizácie ani v čase následnej domácej liečby a celú starostlivosť v bezvládnosti bola nútená prevziať jej dcéra, ktorá sama má podlomené zdravie a tiež by potrebovala žalovaného pomoc. Žalobkyňa na podporu svojich tvrdení o hrubom porušovaní dobrých mravov žalovaným poukazovala na svoj vek a zdravotný stav. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že správanie, ktoré vo výzve na vrátenie daru vytýka darkyňa žalovanému, nedosahovalo intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov a ani porušenie jeho záväzku zo zmluvy v prípade potreby zabezpečiť darkyni celodennú stravu, pranie a upratovanie, prípadne zvýšenú starostlivosť, vrátenie zabezpečenia potrebných liekov a zdravotníckych potrieb. Pri posudzovaní konkrétneho správania sa obdarovaného aj podľa odvolacieho súdu treba prihliadať i na princíp vzájomnosti a brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či sa tento sám nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. Pokiaľ súd prvej inštancie zistil, že žalovaný prestal chodiť k žalobkyni a poskytovať jej pomoc po tom, čo vymenila zámok na dome a že darkyňa nebola odkázaná na jeho

starostlivosť, pretože jej ju poskytovala dcéra, s ktorou žalobkyňa lepšie vychádzala a ktorá si tým plnila povinnosť poskytovať potrebnú starostlivosť matke, jeho záver, že preukázané správanie sa žalovaného, resp. nekonanie nebolo hrubým porušením dobrých mravov vo vzťahu k daryni, podľa odvolacieho súdu zodpovedá zistenému skutkovému stavu. Súd prvej inštancie pri posudzovaní starostlivosti žalovaného o žalobkyňu bral do úvahy jej vek a tomu zodpovedajúci zdravotný stav a aj to, že žalobkyňa darovala žalovanému nehnuteľnosti aj z toho dôvodu, aby sa o ňu postaral, keď to bude potrebovať. Aj pri zohľadnení týchto skutočností dospel k záveru, že žalobkyňa ho žiadala poväčšine o práce na dome a v záhrade, a nie o nevyhnutnú osobnú starostlivosť, čo podľa odvolacieho súdu zodpovedá jeho zisteniam v konaní.

20. Vzhľadom na to, že súdu prvej inštancie nemožno vytknúť pochybenie pri skutkovom a právnom posúdení otázky vzniku nároku žalobkyne domáhať sa podľa ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka vrátenia daru, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP).

21. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal proti neúspešnej žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).